

1665 22. Marts 1893: 2. Beh. af Lovf. om Foranstaltninger til Forsorg for aandsvage. 1666

den nuværende Stat ikke magter, ikke for-
 naar at tage sig af, og jeg vil naturligtvis
 til enhver Tid sige, hvad det kan være heldigt
 at lægge i Statens Haand, og hvad jeg
 anser for uheldigt at lægge i Statens Haand,
 men kun det vil jeg sige, at vi ere inde paa
 den Bane at søge Statshjælp eller komme
 tilbage til Statshjælp, men medens vi tid-
 ligere havde med den absolutistiske Stat
 at gøre, bliver det en anden Stat, vi faa
 at gøre med, thi skulde Forholdene i
 politisk Henseende stille sig saa heldig,
 som jeg fra mit Standpunkt maa
 ønske, mener jeg, at den Stat, vi faa med
 at gøre, bliver Folkets Stat, og jo mere
 Befolkningen kommer til at tage sig af
 Statsanliggender, desto mere vil Befolknin-
 gen søge at naa til at faa Staten ledet paa
 en saadan Maade, at Befolkningen kan være
 tjent dermed. Men en af de Opgaver, som
 jeg mener, at Staten bør tage sig af, er
 den Sag, vi behandle i Dag. Jeg mener,
 at Staten maa sørge for de uhykkelig stil-
 lede Menninger i Samfundet, at den bør
 tage sig af deres Opdragelse, og jeg vil
 ikke være med til at undrage Staten denne
 Opgave, navnlig naar der som her foreligger
 Tilbud fra den højtærede Minister om, at
 Staten skal tage sig deraf. Da vil jeg ikke
 være med til at sige: nei, dermed maa Sta-
 ten ikke have noget at gøre, den Opgave
 maa være privat. Naar Staten tilbyder at
 overtage den, vil jeg give mit Samtykke;
 Staten bør gøre det mest mulige paa dette
 Omraade. Og det er ikke fremmed for Sta-
 ten. Om end Staten ikke hidtil har be-
 skæftiget sig paa den Maade med de aands-
 svage, har den dog taget sig af andre til-
 svarende Forhold. Staten har Institutter
 for blinde, den har Institutter for
 døvstumme, for sindssvage, og den har
 ogsaa Skoler paa de Omraader, som den
 driver. Alle disse Forhold staa i nær For-
 bindelse med det foreliggende, og naar Sta-
 ten kan beskæftige sig med disse Opgaver
 mener jeg, at den ogsaa meget godt kan
 paatage sig den Opgave, her er Tale om,
 og at Staten ogsaa bør gøre det. Der er
 blevet talt om de forøgede Udgifter, som
 derved villes paaføres Statskassen. Ja, naar
 man tager Sagen rent pefinanciært, spørger,
 hvor stor Forstellen i Udgiften bliver, hvis
 Anstalten er Statsanstalt, eller den er pri-

vat med et bestemt aarligt Tilskud af Sta-
 ten, vil jeg slet ikke bestride, at Udvalgets
 Flektal har Ret i, at der vil blive fordret
 noget mere af Staten, naar den overtager
 hele Anstalten, end naar den skal yde sit i
 Loven fastsatte Tilskud, men det er ikke det,
 der for mig er det afgørende. Om virkelig
 Staten skal komme til at yde noget mere
 hertil eller ikke, vil jeg se bort fra, thi jeg
 mener, at naar den kommer til at yde noget
 mere, ere disse Penges meget godt anvendte.
 Naarlig vil jeg fremhæve, at af de Oplys-
 ninger, der foreligge fra sagkyndige i
 Kommissionen, og som ere fremtatte i Kom-
 missionsbetænkningen af Kommissionens Min-
 dretal, fremgaar det, at Anstalter, drevne af
 Staten, have i hvert Fald Betingelserne
 for at kunne drives billigere i det hele, end
 Tilfældet er med de private Anstalter. Naar
 det er Tilfældet, skaffer man altsaa i Virke-
 ligheden billigere Betingelser for, at de
 aandsvages paarørende kunne faa vedkom-
 mende anbragte, ved at lade Staten over-
 tage Anstalterne end ved at lade Anstalterne
 være private, og det er for mig afgørende eller
 har for mig langt større Betydning, end om
 Staten maatte spare nogle faa Tusinde
 Kroner ved den Ordning, der her foreslaas.
 Der er talt meget om, hvad det private
 Initiativ har frembragt paa dette Omraade,
 og jeg skal være den sidste til at benægte,
 at det er store Ting, her ere frembragte.
 Jeg skal tværtimod være den første til at
 erkende, at der paa dette Omraade er gjort
 et stort og betydningsfuldt Arbejde fra
 private Mænds Side; men jeg kan ikke und-
 lade at fremhæve, at dette store private Ar-
 bejde har kæmpet sig frem under store øko-
 nomiske Vanskeligheder, økonomiske Vanskelig-
 heder, der have hemmet og hindret, hvad
 der maatte ellers kunde være udrettet. Den
 ærede Ordfører talte selv om det Skolehjem,
 som for Tiden tilhører de Kællerste Anstalter.
 Det er selvfølgelig indrettet saa godt, som
 det efter Omstændighederne har været muligt,
 og den Fare, der tidligere har været knyttet
 dertil, er vistnok i alt Fald for en stor Del
 fjernet; men der er dog ingen, der vil paa-
 staa, at dette Skolehjem er saaledes, som det
 burde være og vistnok vilde have været,
 dersom der havde været Raad til at staa
 et andet og bedre. Her har man altsaa en
 Kællergerning for Dje, der viser, under hvor